

Polski Alarm Smogowy
ul. Felicjanek 10/6
31-104 Kraków
polskialarmsmogowy@gmail.com
tel. 731-764-909

Kraków, 14.01.2019

Prezes Rady Ministrów
Mateusz Morawiecki
00-583 Warszawa
Al. Ujazdowskie 1/3

Apel o zmiany w Programie Czyste Powietrze

Szanowny Panie Premierze,

Uruchomienie programu Czyste Powietrze oraz ulgi podatkowej wspierającej termomodernizację domów i wymianę starych źródeł ciepła jest bardzo ważnym krokiem dla poprawy jakości powietrza w Polsce.

Program Czyste Powietrze ma zasadnicze znaczenie dla rozwiązania problemu niskiej emisji z ogrzewania polskich domów. Według założeń Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska (NFOŚiGW) program ma objąć cztery miliony domów jednorodzinnych na przestrzeni dziesięciu lat.

Żeby założone przez NFOŚiGW efekty zostały osiągnięte każdego roku w ramach programu modernizacji powinno być poddanych średnio 400 tysięcy domów. W pierwszym kwartale funkcjonowania programu złożono 20 tysięcy wniosków o dofinansowanie (z czego według szacunkowych danych 30% dotyczy nowobudowanych domów, a nie istniejących budynków). W stosunku do liczby dymiących w Polsce domowych kominów to kropla w morzu potrzeb.

Niestety, z dniem 1 stycznia 2019 r. nabory wniosków w programie zostały wstrzymane. Takie działanie w odniesieniu do programu, który miał działać nieprzerwanie prowadzi do spadku zaufania społecznego i obniżenia wiarygodności instytucji państwowych. Jeśli przerwy w programie są konieczne, powinny być one dokładnie wytłumaczone i zakomunikowane ludziom z odpowiednim wyprzedzeniem.

Nasz niepokój budzi fakt, iż szesnaście wojewódzkich funduszy ochrony środowiska, którym powierzono wdrażanie programu nie jest w stanie zapewnić dogodnej i szybkiej obsługi beneficjenta. Jednocześnie, z obsługi programu wykluczono gminy, które są znacznie bliżej mieszkańców niż „jedno okienko” na całe województwo (tj. siedziba funduszu w stolicy województwa lub jej filia). Nie wzięto pod uwagę, iż w niektórych województwach fundusz będzie musiał rozpatrywać nawet 200 wniosków dziennie (jeśli cele programu mają być zrealizowane).

Jeżeli nie zostaną stworzone powszechne kanały dystrybucji programu, program Czyste Powietrze już wkrótce utknie w miejscu, a obywatele miesiącami oczekiwania będą na decyzję o przyznaniu dotacji, która powinna być podjęta najpóźniej w ciągu kilku tygodni od złożenia wniosku. Już teraz docierają do nas liczne sygnały od beneficjentów o problemach z uzyskaniem informacji i przedłużającej się obsłudze wniosków. Wynika to z faktu, iż fundusze ochrony środowiska nie były tworzone po to, żeby bezpośrednio obsługiwać masowego beneficjenta. Dotychczasowe działania funduszy koncentrowały się na większych inwestycjach infrastrukturalnych czy wsparciu jednostek samorządu terytorialnego (to w tych obszarach fundusze mają kompetencje i niezbędne zasoby).

Nasze poważne wątpliwości budzą także dotacje do nowobudowanych domów. W szczególności niezrozumiałe jest wydawanie publicznych pieniędzy na kotły na paliwa stałe w tych domach – jest to

dotowanie przyrostu zanieczyszczeń, ponieważ każdy nowy dom wyposażony w kocioł węglowy to nowe źródło emisji, którego wcześniej nie było. Mając na względzie skalę koniecznych wydatków na rozwiązanie problemu w istniejących budynkach dotacje do nowych budów (które powinny spełniać wymagania prawa w zakresie emisji i efektywności energetycznej) nie znajduje uzasadnienia.

Nasz ogromny niepokój budzi fakt, iż program Czyste Powietrze jest niezgodny z obowiązującym prawem w zakresie zasad udzielania dotacji, o których mowa w art. 7 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1369, mówiącym iż wsparcie może być udzielane jedynie dla urządzeń o najwyższej klasie efektywności energetycznej potwierdzonej etykietą energetyczną. Udzielając publicznego wsparcia na kotły na paliwa stałe w programie Czyste Powietrze nie uwzględniono tego wymogu, co może stanowić podstawę do zakwestionowania pomocy, o czym informujemy w oddzielnym wniosku.

W związku z powyższym apelujemy do Pana Premiera o:

- 1. niezwłoczne wznowienie naborów w programie Czyste Powietrze,**
- 2. zaprzestanie finansowania nowych budynków w ramach tego programu,**
- 3. dostosowanie programu do wymogów prawa krajowego i unijnego (finansowanie jedynie najwyższych klas energetycznych),**
- 4. jak najszybsze stworzenie systemu dystrybucji programu na poziomie lokalnym, np. gmin i urzędów miast, a także banków, co umożliwi beneficjentom łatwy dostęp i zapewni sprawną obsługę beneficjenta. Taki model, w którym program państwowy jest przekazywany za sprawą samorządów lokalnych, sprawdził się w przypadku programu 500+. Apelujemy o wykorzystanie już istniejących doświadczeń także w przypadku programu Czyste Powietrze,**
- 5. uproszczenie biurokratycznych i przewlekłych procedur wsparcia.**

Stworzone programy: Czyste Powietrze oraz ulga podatkowa wykluczają ze wsparcia budynki wielorodzinne, w których mieszka połowa mieszkańców Polski. Budynki te są często również źródłem niskiej emisji. Dlatego też apelujemy do Pana Premiera o program wspierający instalację niskoemisyjnych źródeł ciepła i termomodernizację budynków wielorodzinnych. Wsparcie to może być zapewnione poprzez reformę funkcjonującego już od wielu lat Funduszu Termomodernizacji i Remontów oraz rozszerzenie ulgi na mieszkańców budynków wielorodzinnych.

Z wyrazami szacunku,
Andrzej Guła, Polski Alarm Smogowy
www.polskialarmsmowy.pl

Polski Alarm Smogowy jest inicjatywą ruchów społecznych zabiegających o czyste powietrze w Polsce – chcemy żeby powietrze w naszym kraju spełniało wymagania prawa krajowego i nie zagrażało zdrowiu i życiu mieszkańców Polski. Polski Alarm Smogowy skupia następujące inicjatywy: Chełmecki Alarm Smogowy, Dolnośląski Alarm Smogowy, Gliwicki Alarm Smogowy, Gierałtowski Alarm Smogowy, Izabeliński Alarm Smogowy, Jaworzniński Alarm Smogowy, Kalwaryjski Alarm Smogowy, Katowicki Alarm Smogowy, Krakowski Alarm Smogowy, Legionowski Alarm Smogowy, Mysłowicki Alarm Smogowy, Łódź Bez Smogu, Nowotarski Alarm Smogowy, Oświęcimski Alarm Smogowy, Pleszewski Alarm Smogowy, Podhalański Alarm Smogowy, Poznański Alarm Smogowy, Rabczański Alarm Smogowy, Raciborski Alarm Smogowy, Rybnicki Alarm Smogowy, Sądecki Alarm Smogowy, Skawiński Alarm Smogowy, Ustroński Alarm Smogowy, Warszawa Bez Smogu, Wielicki Alarm Smogowy, Wejherowski Alarm Smogowy, Zabierzowski Alarm Smogowy, Zabrzeński Alarm Smogowy, Zagłębiowski Alarm Smogowy, Ząbkowicki Alarm Smogowy.